

Raadsvoorstel

Onderwerp: Minimabeleid 2024 - 2028
Datum: 20 september 2023
Agendapunt: 3
Behandeling: Ter bespreking in het raadsoverleg
Portefeuille-
houder(s): Wethouder M. De Visser
Steller: Laura Veneziano l.veneziano@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.077083.

1. Samenvatting

Voor de periode 2024-2028 wordt een nieuw beleidskader voor minimabeleid voorgesteld. We willen hiermee inwoners met een laag inkomen die moeite hebben om rond te komen ondersteunen, waardoor ze volwaardig mee kunnen doen in de Hogelandster samenleving. Het huidige beleid loopt tot eind dit jaar en is geëvalueerd aan de hand van ervaringen van inwoners (jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek) en signalen van organisaties in Het Hogeland die zich samen met de gemeente inzetten om de armoedeproblematiek aan te pakken.

Het brede aanbod aan Mee(r)doen-regelingen blijft de komende vier jaar overeind, waaronder de Meedoen Pas voor gratis reizen met het openbaar vervoer. Verder gaan we een VoorzieningenWijzer invoeren. Met de VoorzieningenWijzer kan een inwoner online eenvoudig na gaan voor welke regelingen hij/zij in aanmerking komt en het kan helpen om bewuste keuzes te maken in de besteding van zijn/haar geld. Ook is een persoonlijk gesprek mogelijk over het gebruik van de VoorzieningenWijzer. Het aanvragen van Mee(r)doen-regelingen zal straks meer op basis van vertrouwen zijn.

Om te voorkomen dat steeds meer inwoners langdurig in armoede leven helpt de gemeente hen om een eerste stap uit de armoede te zetten door het bieden van een perspectief. Dit perspectief kan voor de één een stap naar vrijwilligerswerk zijn, voor de ander deelname aan een sportclub of een toneelvoorstelling en een derde zal als buddy met iemand mee kunnen gaan naar bijvoorbeeld de voedseltuin. Hierover gaan we met individuele inwoners in gesprek.

Met het inzetten van de VoorzieningenWijzer en de inkomensondersteunende regelingen en het voeren van een perspectief-gesprek helpen we bij het op orde brengen van de financiële basis en aan het verbeteren van de leefsituatie van inwoners die dat nodig hebben. Uitgangspunt van onze maatwerkaanpak bij bijzondere individuele omstandigheden is de menselijke maat.

Met het bieden van maatwerk en perspectief zal het Participatiefonds worden vervangen.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

1. Het beleidsplan minimabeleid 2024-2028 vast te stellen, inclusief de invoering van De VoorzieningenWijzer

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

Eind 2023 loopt het huidige minimabeleid af. Alvorens een nieuw beleidskader voor de komende vier jaren te ontwikkelen hebben we eerst een tevredenheidsonderzoek onder inwoners die gebruik maken van onze Mee(r)doen-regelingen gehouden. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode februari-maart 2023. Op basis hiervan hebben we inzicht gekregen in de mate waarin ons aanbod aan regelingen, informatievoorziening en aanvraagproces aansluit bij wat onze inwoners nodig hebben. De uitkomsten van het onderzoek zijn gebruikt bij het opstellen van het voorliggende beleidskader armoede- en minimabeleid 2024-2028. Voor de uitkomsten van het tevredenheidsonderzoek verwijzen wij u naar de bijlage.

3.2 Bevoegdheid raad

Op grond van de gemeentewet is de gemeente bevoegd om minimabeleid vorm te geven ter bevordering van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en ter voorkoming van een sociaal isolement, mits landelijk inkomensbeleid niet wordt doorkruist. Het vaststellen van het beleidskader armoede- en minimabeleid valt onder de kaderstellende taak van de gemeente. Daarnaast behoort het beschikbaar stellen van geld voor de uitvoering van het armoede- en minimabeleid tot het budgetrecht van de raad.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Het inkomensbeleid is de verantwoordelijkheid van het Rijk. Jaarlijks wordt in overleg met de sociale partners centraal de hoogte van het sociaal minimum vastgesteld. Deze norm geldt voor alle burgers in Nederland. Door samenloop van bijzondere omstandigheden kan zich de situatie voordoen dat deze uitkeringsnorm voor een belanghebbende niet (volledig) toereikend is om bepaalde noodzakelijke uitgaven te doen en om die reden kunnen lokale keuzes gemaakt worden om minima te ondersteunen. Het wettelijk kader voor de uitvoering van het minimabeleid is vastgelegd in de Participatiewet.

3.4 Historische context

Het vorige beleidsplan 'Minimabeleid gemeente Het Hogeland' voor de periode 2020-2024 is op 11 december 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de kaders aangegeven hoe wij onze minima ondersteunen om financieel zelfredzaam te worden. De kaders hebben een nadere invulling gekregen in het uitvoeringsplan "iedereen doet mee in Het Hogeland".

In het voorliggende beleidskader 2024-2028 borduren we voort op het vorige beleidsplan en behouden we wat goed is. Zo blijven onze huidige regelingen bestaan. Sinds 2020 wordt de uitvoering van het minimabeleid jaarlijks geëvalueerd. We blijven dit doen. Ook in de monitor Sociaal Domein blijven we rapporteren over de resultaten van het armoede- en minimabeleid.

4. Beoogd resultaat (of effect)

Door in te zetten op preventie, participatie en ondersteuning bij minima draagt de gemeente er zorg voor dat ook inwoners met een laag inkomen volwaardig kunnen meedoen aan het maatschappelijke verkeer. Met het minimabeleid willen we armoede bestrijden en/of voorkomen.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Zoals eerder vermeld sluit het voorgestelde minimabeleid 2024-2028 aan op het beleid uit de periode 2020-2024. Onze huidige regelingen blijven bestaan en we zetten vooral in op een beter en eenvoudiger gebruik van onze regelingen.

We streven de volgende drie doelstellingen na:

1. De basis op orde: zorgen dat de minimaregelingen gebruikt worden door inwoners die dat nodig hebben.
2. Maatwerk en perspectief bieden: voorkomen dat inwoners langdurig in armoede leven.
3. Van controle naar vertrouwen: aanvragen laagdrempelig maken en afhandeling eenvoudig

Doelstelling 1: de basis op orde

In het coalitieakkoord is afgesproken om in te zetten op het structureel verlagen van de vaste lasten van inwoners. Als gevolg van (extreem) hoge lasten of schulden blijven er weinig financiële middelen over om van te leven en deel te nemen aan het maatschappelijke verkeer. Het besteedbaar inkomen is dan lager dan het werkelijke inkomen. Hierdoor kan men de grip op de eigen situatie verliezen. Het is belangrijk om er vroeg bij te zijn en met maatwerk ondersteuning te bieden.

De VoorzieningenWijzer willen we inzetten om inwoners wegwijs te maken in de beschikbare regelingen en het niet-gebruik van de regelingen en andere armoedevorzieningen tegen te gaan. De VoorzieningenWijzer werkt nauw samen met de Nederlandse Schuldhulprouwe (NSR) om inwoners in een vroeg stadium te vinden en vervolgens concreet te helpen de financiële basis op orde te krijgen en te houden. Uit de maatschappelijke kosten-baten analyse blijkt dat huishoudens door het invullen van De VoorzieningenWijzer een jaarlijkse besparing kunnen realiseren van gemiddeld € 500,-. Het grootste voordeel wordt behaald uit het aanvragen van gemeentelijke regelingen (51%), toeslagen (30%) en het aanpassen van de zorgverzekering (19%).

Ook kunnen geschoolde consultants van de VoorzieningenWijzer helpen bij het begeleiden van huishoudens naar schuldhulpverlening. Verder blijkt dat geadviseerde inwoners sneller doorstromen naar werk. Doordat het instrument zowel kan worden ingevuld via persoonlijk contact (signaalfunctie) als online is het instrument laagdrempelig en breed inzetbaar.

Doelstelling 2: maatwerk en perspectief

We willen maatwerk bieden om ook inwoners te ondersteunen die niet in aanmerking komen voor financiële ondersteuning op basis van de gangbare regelingen. Gedacht kan worden aan inwoners met een inkomen tussen 120 en 140 procent van de bijstandsnorm die als gevolg van het aflossen van (problematische) schulden een laag besteedbaar inkomen hebben. We vinden het belangrijk om in dergelijke en bijzondere gevallen te kijken naar het besteedbaar inkomen in plaats van het feitelijke inkomen. We helpen hiermee vooral nieuwe doelgroepen.

We zetten in op het bieden van perspectief: een stap uit (langdurige) armoede. Uit praktijkervaringen komt naar voren dat inwoners in Het Hogeland langdurig gebruik maken van minimaregelingen. Zo is het aantal inwoners dat acht tot tien jaar bij de Voedselbank komt in onze gemeente twee keer zo groot als landelijk. Het is moeilijk om uit regelingen te komen en armoede gaat over van generatie op generatie. Ook in de cijfers van armoede in onze gemeente zien we dat een groot deel, namelijk 1600 van de 2600 huishoudens, langer dan 4 jaar in armoede leeft.

Hiertoe willen we een zogenoemd Perspectiefgesprek gaan voeren met inwoners waarin we op individueel niveau kijken welke activiteit of welke begeleiding nodig is voor de inwoner

om (weer) deel te nemen aan de maatschappij. Het bieden van maatwerk en perspectief is hiermee de vervanger van het Participatiefonds.

Perspectief in plaats van participatiefonds

Met de Raad is afgesproken om te onderzoeken of een alternatief in natura (dus niet in een vrij te besteden bedrag) voor het Participatiefonds ontwikkeld kan worden. Dit blijkt lastig te passen binnen het bestaande budget van ruim 100.000 euro. Daar komt bij dat we opvallend weinig respons van inwoners hebben gekregen op de berichtgeving over het afschaffen van het Participatiefonds. De behoefte aan een regeling voor deelname aan sport en cultuur is in de huidige tijd van crises minder zo blijkt ook uit de evaluatie. Inwoners geven wel aan dat de financiële vergoeding wordt gemist.

Op basis hiervan stellen we voor om in plaats van het Participatiefonds in te zetten op een combinatie van “de basis op orde” en “het bieden van perspectief”. Inwoners willen we op deze manier helpen met het op orde brengen van de dagelijkse financiën om een stapje vooruit te komen, bijvoorbeeld door middel van sport of cultuur. Dit is maatwerk in tegenstelling tot de generieke regeling van het Participatiefonds.

Doelstelling 3: van controle naar vertrouwen

Tenslotte hebben we als doel om bij het uitvoeren van het minimabeleid meer uit te gaan van vertrouwen in plaats van in te zetten op controle. We gaan het aanvragen van regelingen voor inwoners laagdrempeliger maken, maar ook dat we het afhandelen van aanvragen eenvoudiger maken. In het nieuwe beleidskader wordt deze koerswijziging voorgesteld. In werkinstructies, trainingen en een controleplan zal deze koerswijziging vorm worden gegeven.

5.2 Risico's

Juridische gevolgen

Met name de aanpassingen in de uitvoering zoals meer uitgaan van vertrouwen, minder toetsen als dat niet nodig is en gegevens uitwisselen met netwerkpartners zijn onderwerpen die juridisch van aard zijn. In de implementatie van het beleidskader worden de juridische gevolgen meegenomen.

In het nieuwe beleid is opgenomen dat inwoners niet meerdere keren inkomensgegevens hoeven aan te leveren. Dat betekent dat we gegevens willen uitwisselen tussen gemeenten en netwerkorganisaties die toetsen op inkomen (Stichting Leergeld en Humanitas). Dit uiteraard met toestemming van de inwoner. Bij de implementatie van het beleid willen we de gegevensdeling op een goede manier mogelijk maken.

Financiële ontwikkelingen

Een van de doelen van het armoede- en minimabeleid is “de basis op orde”. We zorgen ervoor dat de minimaregelingen optimaal gebruikt worden door inwoners die dat nodig hebben. Dit betekent dat er een mogelijkheid is dat de kosten van minimaregelingen gaan toenemen. Daarnaast heeft het beleid als doel te voorkomen dat inwoners langdurig in armoede leven. Daarbij wordt ernaar gestreefd om inwoners ook weer uit te laten stromen uit de regelingen. Dit maakt dat de uitgaven niet exact te voorspellen zijn. In de financiële verantwoordingscyclus van planning en control worden de financiën gemonitord.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Huidig financieel kader

Op dit moment zijn er verschillende budgetten in de begroting waar de minimaregelingen genoemd in dit beleid uit gefinancierd worden. Deze zijn hierna weergegeven.

Financiële post	Bedrag begroot 2023 in €
Sociale netwerkpartners: hieruit worden de subsidies, fashioncheque, klanttevredenheidsonderzoek, communicatie betaald	363.000
MeedoenPas: hieruit wordt alleen de MeedoenPas betaald	279.250
Zorgkosten: bestaande uit CER, Tegemoetkoming aanvullende ziektekostenverzekering en Collectieve ziektekostenverzekering	208.500
Participatiefonds: stelpost, nu tijdelijk gebruikt voor energiearmoede	101.250
Maatwerkbudget	25.000
Subtotaal	977.000
Van dit bedrag moet nog 12.000 euro worden afgehaald omdat dit overgaat naar de inkoop voor basisondersteuning. Dit is namelijk het budget van Budgetmaatjes dat voorheen subsidie ontving vanuit het minimabeleid. Dit zit niet meer in de nieuwe subsidieregeling	-/-12.000
Totaal	965.000

Nieuw financieel kader

Op basis van het nieuwe armoede- en minimabeleid wordt de verdeling van middelen zoals hieronder staat beschreven. De posten zijn daarbij meer uitgesplitst om een beter beeld te geven van wat subsidies zijn en wat andere kosten zijn.

Financiële post	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Subsidieregeling	310.000	310.000	310.000	310.000
- Meedoen van kinderen en jongeren				
- € 210.000,-				
- Gezonde voeding - € 20.000,-				
- Gezonde voeding verbouwen				
- € 20.000,-				
- Hergebruik - € 30.000,-				
- Overleg Armoede en Minima - € 1.500,-				
- Omgaan met geld - € 12.000,-				
- Noodsituaties - € 9.000,-				
- Nieuwe activiteiten - € 7.500,-				
Zorg	208.500	208.500	208.500	208.500
- CER				
- Tegemoetkoming aanvullende ziektekostenverzekering				
- Collectieve ziektekostenverzekering				
Meedoenpas	279.250	279.250	279.250	279.250
Fashioncheque	35.000	35.000	35.000	35.000
VoorzieningenWijzer	0	0	16.500	16.500
Perspectief bieden	96.250	96.250	79.750	79.750
Maatwerkbudget	25.000	25.000	25.000	25.000
Klanttevredenheidsonderzoek	10.000	10.000	10.000	10.000

Communicatie (printkosten)	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal:	965.000	965.000	965.000	965.000

Wat zijn de wijzigingen:

- Het budget voor subsidies is op basis van de subsidieregeling die separaat is vastgesteld door het college.
- Het budget voor zorg is samengevoegd in dit overzicht. De verwachting is namelijk dat de verhouding tussen de Collectieve Ziektekostenverzekering en de Tegemoetkoming aanvullende zorgverzekering gaat wijzigen. Dit gebeurt wanneer inwoners overstappen van de Collectieve ziektekostenverzekering naar een reguliere andere verzekering, waarvoor ze een tegemoetkoming kunnen aanvragen.
- De kosten voor de Meedoenpas zullen op basis van contractuele afspraken stijgen vanwege inflatie (13,1% stijging tov 2023). Deze meerkosten worden niet betaald uit het budget Minimabeleid maar uit de stelpost Prijsstijgingen (€ 36.650).
- Het budget voor De VoorzieningenWijzer is nieuw en wordt in 2023, 2024 en 2025 betaald uit het programma Transitie Sociaal Domein.
- Het budget voor het Participatiefonds (stelpost) wordt ingezet voor het bieden van perspectief. Het betreft gedeeltelijk personele kosten (€22.000) en gedeeltelijke kosten voor maatwerkvergoedingen om het perspectief te behalen.
- Het budget voor het Klanttevredenheidsonderzoek wordt verhoogd van €5.000 naar €10.000 euro. In de praktijk zijn deze kosten namelijk ieder jaar hoger dan begroot.

Via de p&c-cyclus zullen de uitgaven worden gemonitord.

7. Inbreng belanghebbenden

Er is advies gevraagd aan de Adviesraad Het Hogeland. Het college heeft de reactie op dit advies vastgesteld. Beide stukken zijn opgenomen als bijlage.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

Na het vaststellen van het Beleidsplan Minimabeleid 2024-2028 zullen Beleidsregels worden opgesteld voor de Mee(r)doenregelingen, een implementatieplan voor de VoorzieningenWijzer en een uitvoeringsplan om invulling te geven aan het Perspectiefgesprek en werkinstructies met betrekking tot maatwerk.

8.2 Tijdsplan

Het beleidsplan heeft een looptijd van 2024-2028. Voor de VoorzieningenWijzer is een contract afgesloten met een looptijd van 1 jaar dat telkens jaarlijks kan worden verlengd.

8.3 Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het minimabeleid. Er zal gewerkt worden aan een communicatieplan om de minimaregelingen onder de aandacht te brengen bij inwoners die dat nodig hebben. Voor de invoering van De VoorzieningenWijzer zal een apart plan worden opgesteld. We willen gaan starten per 1 november 2023 met De VoorzieningenWijzer aangezien per 1 november inwoners de mogelijkheid hebben om over te stappen naar een nieuwe zorgverzekering.

8.4 Evaluatie

De afgelopen jaren hebben we een uitgebreid klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder de gebruikers van minimaregelingen. Dit onderzoek gaan we vernieuwen, zodat het beter aansluit op de doelstellingen van het beleidskader. Ook willen we het onderzoek korter, gericht en toegankelijker maken.

In de monitor Sociaal Domein rapporteren we over de resultaten van het beleid. De monitor wordt doorontwikkeld, zodat we met nieuwe indicatoren beter zicht hebben op de effecten van het beleid. We rapporteren in ieder geval over het aantal verstrekte voorzieningen.

Verder evalueren we na afloop van ieder jaar de resultaten van het armoede- en minimabeleid. Zo nodig kan de uitvoering op basis van de evaluatie worden bijgesteld.

Bijlage(n):

- Beleidsplan Minimabeleid 2024 – 2028
  - Bijlage 1 Overzicht minimaregelingen
  - Bijlage 2 Kosten Baten Analyse VoorzieningenWijzer
  - Bijlage 3 Monitoring en evaluatie
  - Bijlage 4 Evaluatie Minimabeleid 2023
  - Bijlage 5 Samenvatting Evaluatie Minimabeleid 2023
- Advies Adviesraad Het Hogeland
- Reactie op Advies Adviesraad Het Hogeland

Winsum, 11 juli 2023

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding